

Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću | Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek |
Građanski odbor za ljudska prava | Pravda Bjelovar

Podrška strategiji razvoja pravosuđa u području ljudskih prava

Osijek, Zagreb, Bjelovar 8. travanj 2016.

Dvotjedni izvještaj o suđenjima za ratne zločine, pojavama diskriminacije, zločinu iz mržnje i govoru mržnje, pravima žrtava rata i društvenom procesu suočavanja s prošlošću

Osječki stadion – hrvatska sramota

Dana 23. ožujka na nogometnoj prijateljskoj utakmici Hrvatska - Izrael, pojedini “navijači” su svojim skandiranjem i izvikivanjem pozdrava, korištenog za NDH, unazadili Republiku Hrvatsku, grad Osijek kao i nogomet. Opet je izostala pravodobna reakcije prisutnih dužnosnika ove zemlje, koji su trebali, a pristojni ljudi bi to učinili, napustiti stadion i na taj način pokazati svoje neslaganje s izrečenim. Navedenoj utakmici prisustvovao je i premijer Tihomir Orešković. Dan nakon, Vlada RH se oglasila priopćenjem¹ o osudi svih pokušaja degradacije dosegnutih demokratskih vrijednosti, govora mržnje i vrijeđanja, kao i osudi isticanje simbola i slogana totalitarističkih režima na sportskim borilištima kao neprihvatljivu i nepoželjnu pojavu, bez navođenja konkretnog događaja. Stoga se, kao građani ove države, sramimo svoje domovine i nedostatka jasnog i nedvosmislenog odgovora demokratski izabrane vlade.

Napadi na slobodu izražavanja i novinare

Dana 16. ožujka HRT je na programskom kolegiju donio odluku da se u nedjelju 20. ožujka neće emitirati satirična emisija Montirani proces, a obustavlja se i snimanje preostalih nekoliko nastavaka koji su ugovoreni jer se u jednome dijelu scenarija spominje sadržaj koji je neprimjeren emitiranju na Hrvatskoj radioteleviziji i potpuno je u suprotnosti s misijom, vrijednostima i načelima Hrvatske radiotelevizije te smatraju da je zlouporabljena tema satirične emisije za raspirivanje vjerske, nacionalne i druge netrpeljivosti.

Dana 31. ožujka u Splitu napadnut je novinar i pisac Ante Tomić, kojega su najprije verbalno napala dvojica muškaraca, a potom je jedan od njih udario Tomićeva prijatelja, koji je odveden na Hitnu. Splitska policija uhitila je napadače. Umjesto jasne osude napada na pisca i novinara Antu Tomića, Ministarstvo kulture je izjavilo “kako osuđuje fizičko nasilje i napad na svakog građanina. Ovaj slučaj ujedno podsjeća na važnost odgovornosti za javno izgovorenu i/ili pisanu riječ”. Ministar Hasanbegović ovakvom reakcijom opravdava ili relativizira batine i prijetnje, zbog čega bi morao odstupiti s te funkcije, smatra predsjednik Hrvatskog novinarskog društva Saša Leković.

Kao svojevrsan odgovor na napade na slobodu izražavanja, kao i novinare, koji svojim tekstovima hrabro ustaju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda pojedinaca i društva dana 1. travnja održan je skup u Zagrebu pod nazivom “Za satiru spremni”. Skup su podržale organizacije civilnog društva okupljene u Platformi 112, kao podrška svim braniteljima ljudskih prava.

¹ <https://vlada.gov.hr/vijesti/postujmo-dosegnute-demokratske-vrijednosti/18652>

Procesuiranje terorističkih akata počinjenih 90-tih i prava žrtava terorizma

U bjelovarskom Hotelu Central 30. ožujka 2016. održan je okrugli stol na temu *Procesuiranje terorističkih akata počinjenih 90-tih i prava žrtava terorizma*. Suorganizatori su bili Documenta-Centar za suočavanje sa prošlošću, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, Građanski odbor za ljudska prava - Zagreb i u svojstvu domaćina udruga Pravda iz Bjelovara. Okrugli stol je organiziran u sklopu zajedničkog projekta koji podržavaju Fondovi Europskog gospodarskog prostora i Kraljevine Norveške (EEA/NG) "Podrška strategiji razvoja pravosuđa u području ljudskih prava". Provedba projektnih aktivnosti ima za cilj doprinijeti postizanju europskih standarda u pogledu neovisnosti, nepristranosti, stručnosti i učinkovitosti pravosuđa u Hrvatskoj te podizanju društvene svijesti o značaju poštivanja ljudskih prava, unaprjeđenje prepoznavanja diskriminatornih praksi u društvu te jačanje marginaliziranih skupina izloženih povredama prava. U sadašnje vrijeme, nakon dvadeset godina od terorističkih akata u Republici Hrvatskoj koji su zadesili određenu skupinu njenih građana koji još nisu oštećeni, postaje jasno da svi građani podjednako mogu biti žrtve novih terorističkog napada. Naime, nakon tragičnih slika iz Pariza, Bruxelles-a pitanje što je to terorizam, koliko nam je blizu opasnost i u slučaju terorističkog napada na ljude ili imovinu tko bi odgovarao za štetu, postaje itekako aktualno i važno. Smatramo da bi tragični događaji u zapadnoeuropskim gradovima i realna opasnosti od terorizma trebala potaknuti odgovorne da se sjete i obeštete žrtve terorističkih akata u Hrvatskoj te da postave jasna pravila o odgovornosti za eventualne buduće događaje.

Izuzetno su teška i bolna iskustva i sjećanja bjelovarskih, mahom Srba ali i dijela građana većinskog hrvatskog naroda na početak rata 90-tih. Naime udruga Pravda je u proteklom periodu uspjela pojedinačno, imenom i prezimenom uraditi spisak vlasnika nekretnina u širem bjelovarskom području, kojima su nekretnine preko noći dizane u zrak. Radilo se o klasičnim djelima terorizma protiv vlastitih građana i njihove privatne imovine. Spisak obuhvaća oko 600 vlasnika, uredno i taksativno navedenih, sa brojnim fotografijama objekata prije i poslije rušenja. Nažalost, do današnjeg dana nitko nije procesuiran za izvršenje ovih terorističkih djela i što je najbolnije nitko od oštećenih nije dobio nikakvu naknadu štete. Nesporno je da su izvršitelji morali biti obučeni za ovaj "posao", kao i da su negdje morali nabaviti eksploziv koji su koristili u svom bezumlju.

Sušтина ovakvih okruglih stolova je permanentna borba za elementarna ljudska prava na privatnu svojinu koja je temelj ustroja sustava vrijednosti koji se promiče u našoj Republici Hrvatskoj kao dijelu Europske unije. Okrugli stol je u svojstvu domaćina otvorio tajnik udruge Pravda iz Bjelovara Jovica Brkić. Učešće u raspravi imali su Vesna Teršelić i Milena Čalić-Jelić ispred udruge Documenta, odvjetnica Bojana Ivanišević, Klaudio Čurin ispred odvjetničkog ureda Novaković, Zoran Pusić i ime GOLJP-a, Veselinka Kastratović - Centar za mir Osijek, Tatjana Spasojević-Vukobratović-Srpsko narodno vijeće kao i Darko Karanović predsjednik VSNM BBŽ i podpredsjednik SNV-a. Na okruglom stolu prisutan je bio i dožupan Saša Lukić. Zoran Pusić je odnos države prema oštećenima karakterizirao kao zloupotrebu prava za nanošenje nepravde a ona se zove pravnom državom. Država mora priznati odgovornost za nanošenje štete terorizmom van područja ratnih dejstava i ISPRIČATI se oštećenima. Izneseni su i krajnje cinični akti i uredbe kojima jedinice lokalne samouprave (Pakrac, Zadar) tjeraju oštećene da plate radove na "čišćenju" ostataka njihove privatne svojine da se oštećeni prethodno niti obavijeste.

Na kraju okruglog stola prikazan je zajednički film Nebojše Slijepčevića i Danijele Draštata o stradanju bjelovarskih Srba i njihove privatne svojine 90-tih, koji su izgleda kolateralna žrtva ratnih zbivanja, iako rata u njihovom bližem okruženju nije bilo. Film "Glasovi straha - Pravda", koji je HTV snimila nastavljajući tradiciju europskih koprodukcija o izazovima multikulturalnog društva, unutar EBU (European Broadcasting Union) stručne skupine za multikulturu pa je sedam europskih javnih televizija snimilo dokumentarce o tome kako rastuća netrpeljivost, rasizam, ksenofobija, homofobija i antisemitizam u europskim zemljama utječu na svakodnevicu pripadnika različitih manjinskih skupina, ali i u kojem trenutku borba za manjinska prava prerasta u novo diskriminiranje.

Den Haag, ožujak 2016.

1. Presude Međunarodnog kaznenog suda za Bivšu Jugoslaviju

Radovan Karadžić osuđen na 40 godina zatvora

Nakon petogodišnjeg suđenja i osamnaestomjesečnog razmatranja dokaza Raspravno vijeće Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) je izreklo osuđujuću prvostupanjsku presudu ratnom predsjedniku Republike Srpske Radovanu Karadžiću.

Sukladno pravilima Suda o kumulativnim osudama, Radovan Karadžić osuđen je na 40 godina zatvora, temeljem individualne kaznene odgovornosti, u kontekstu četiri povezana udružena zločinačka podhvata, za genocid, zločine protiv čovječnosti (po svim točkama optužnice) i kršenje zakona i običaja ratovanja (po svim točkama optužnice) i to za:

- genocid počinjen nad srebreničkim muškarcima
- trajno uklanjanje bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata s područja u Bosni i Hercegovini na koja su bosanski Srbi polagali pravo putem prisilnog raseljavanja nesrba, organiziranjem sustava za zlostavljanje i zatočenje, čak 50 zatočeničkih objekata konstituirano, ubijanja masovnih razmjera, široka pljačka nesrpske imovine, korištenje zatočenika kao živog štita, razaranje više džamija, sakralnih objekata i kulturnih spomenika, konzistentno davanje lažnih informacija u kontekst stvaranja okruženja za sustavno činjenje zločina čime se ostvarivao cilj - sveobuhvatnog UZP-a
- pokretanja i provedba kampanje snajperskog djelovanja i granatiranja civilnog stanovništva Sarajeva, čiji je cilj bio širenje terora među civilnim stanovništvom
- uzimanja pripadnika Ujedinjenih naroda kao talaca kako bi se NATO prisilio na suzdržavanje od zračnih napada na vojne ciljeve bosanskih Srba

Raspravno vijeće oslobodilo je Karadžića od optužbi za genocid u sedam općina (Bratunac, Foča, Ključ, Prijedor, Sanski Most, Vlasenica i Zvornik) u kojima je po navodima optužbe razina zločina eskalirala do genocida. Identičan stav Sud je donio nešto ranije u pravomoćnim predmetima Stakić i Brđanin.

Radovan Karadžić, pored Mladića, djelovao je i u dogovoru s drugim sudionicima zločinačkih podhvata, uključujući: Momčila Krajišnika, Slobodana Miloševića, Biljanu Plavšić, Nikolu Koljevića, Miću Stanišića, Momčila Mandića, Jovicu Stanišića, Franka Simatovića, Željka Ražnjatovića i Vojislava Šešelja, Stanislava Galića, Dragomira Miloševića, koristeći se, prije svega za neposredno počiniljstvo, političkom i državnom strukturom bosanskih Srba, pripadnicima MUP-a, VRS-e JNA, VJ-e, TO-e, MUP-a Srbije, srpskih paravojnih snaga i dobrovoljačkih jedinica iz Srbije i iz Bosne, kao i lokalnim bosanskim Srbima, što je Sud utvrdio izvan razumne sumnje.

S obzirom na već izrečene kazne u drugim predmetima pred MKSJ, za zločine počinjene u Sarajevu, Prijedoru i Srebrenici, te imajući u vidu Karadžićevu političku odgovornost, žrtve su od ovog sudskog vijeća očekivale kaznu doživotnog zatvora.

Ova će kazna postati važna za izgradnju povjerenja samo ako patnju žrtava priznaju i političari i društva post-jugoslavenskih zemalja, uključujući izabrane predstavnike Republike Srpske u Bosni i Hercegovini, koji bi umjesto posve neprimjerenog imenovanja studentskog doma na Palama prema osuđenom ratnom zločincu trebali učiniti sve za obeštećenje obitelji žrtava.

Gotovo 13 godine Karadžić je proveo u bijegu. Optužen je u srpnju 1995., uhićen 2008. kao jedna je od najviših uzvanika kojima se sudilo pred Međunarodnim sudom (od 17. prosinca 1992. jedini predsjednik Republike Srpske i vrhovni zapovjednik njenih oružanih snaga sve do srpnja 1996.).

Tijekom suđenja koje je trajalo gotovo 5 godina ispitano je 586 svjedoka. Optužba je zahtijevala kaznu doživotnog zatvora, a obrana oslobađajuću presudu.

*Oslobađajuća presuda Vojislavu Šešelju – najporaznija prvostupanjska presuda
Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) do sada*

Vojislav Šešelj kao simbol širenja etničke mržnje i ratnohuškačke politike koja je za posljedicu imala protjerivanje desetina tisuća ljudi i ubojstva njih gotovo 905, kao i razaranja cijelih sela i vjerskih objekata, mučenja i silovanja civila i ratnih zarobljenika u Hrvatskoj, BiH i Vojvodini, oslobođen je od strane MKSJ-a po svih devet točaka optužnice.

Šešeljev doprinos udruženom zločinačkom poduhvatu koji se po navodima optužnice ogledao u regrutiranju dobrovoljačkih paravojnih četničkih formacija, planiranju prisilnog osvajanja teritorija u Istočnoj i Zapadnoj Slavoniji te u BiH, prisilnim zatvaranjem nesrba u logore gdje su bili podvrgnuti mučenjima i ubojstvima te zapaljiva i ekstremno nacionalistička retorika i ratna propaganda kojom je poticao na činjenje zločina, za većinu članova vijeće suca Antonetija tek je odraz Šešeljeve političke strasti usmjerene ka podizanju morala i legitimna podrška ratnim naporima srpskih paravojnih formacija.

Konfuzna optužnica tužiteljstva, kontinuirane opstrukcije sudskog procesa te neadekvatan procesni kapacitet sudskog vijeća da se takvi pojave neutraliziraju, rezultiralo je najporaznijom prvostupanjskom presudom Međunarodno kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) do sada.

Inače, optužba kaznenu odgovornost optuženika zasniva isključivo na čl. 7(1) Statuta MKSJ koja ne implicira hijerarhijsku vezu, *de facto* i *de iure*, mjerodavnu za nadređene na vojnim i civilnim položajima.

U sklopu navedene odgovornosti, Šešelj se tereti za direktno počinjenje - poticanjem (putem govora), pomaganjem i podržavanjem zločina koje su počinile srpske snage u periodu od kolovoza 1991. do rujna 1993. te za supočiniteljstvo kroz učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu.

Izricanje presude prvotno je bilo zakazano za 30. listopada 2013. no, odgođeno je zbog promjene u sastavu vijeća. Danskog suca Harhoffa, diskvalificiranog na Šešeljev zahtjev, zamijenio je sudac Niang iz Senegala koji se s obilnim dokaznim materijalom, na gotovo 17500 stranica transkripta, upoznao više od dvije godine.

U izdvojenom mišljenju, članica vijeća, sutkinja Lattanzi, ukazuje na zanemarenu klimu zastrašivanja kojoj je Vojislav Šešelj izlagao svjedoke, postojanje rasprostranjenog i sustavnog napada u kontekstu počinjenih zločina protiv čovječnosti, brojne usvojene dokaze koji potvrđuju postojanje udruženog zločinačkog poduhvata koji je imao za cilj primorati nesrbe na napuštanje dijelova bivše Jugoslavije, postojanje diskriminatorne namjere u govoru održanom u Hrtkovcima kojim je optuženik podsticao progon, izravno i javno omalovažavajući mještane hrvatske nacionalnosti.

Putem svojih huškačkih govora Šešelj je poticao zločine (za izuzetkom pljačke) koji mu se stavljaju na teret, a pozivanjem dragovoljaca na regrutaciju, organiziranje regrutacije, za koju su korištene sve strukture Srpskog četničkog pokreta (SČP) i Srpske radikalne stranke, (SRS), dvije organizacije kojima je Šešelj upravljao čvrstom rukom, pomagao je i podržavao činjenje zločina, stav je sutkinje Lattanzi koja na koncu zaključuje da je uključivanje dragovoljaca u službene oružane snage dodatni element postojanja dogovora i suradnje među sudionicima udruženog zločinačkog podhvata poduzetog s namjerom ostvarivanja zajedničkog zločinačkog cilja - etničkog čišćenja.

“Dok sam čitala presudu većine članova Veća, imala sam utisak da sam se vratila mnogo vekova unazad, u davno vreme istorije čovečanstva, kada su Rimljani, da bi opravdali svoja krvava osvajanja i

ubistva svojih političkih neprijatelja u građanskim ratovima, govorili: *silent enim leges inter arma*². - iz suprotnog mišljenja sutkinje Latanzzi³

Unatoč velikoj pozitivnoj ulozi MKSJ u rasvjetljavanju mnogih teških zločina počinjenih na područjima Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Kosova, ova presuda, iako je nepravomoćna, dodatno će zaoštriti odnose u regiji, razočarati žrtve i doprinijeti stvaranju atmosfere mržnje, nepovjerenja, netolerancije.

Dugoročno, ovakva presuda, unatoč činjenici što se radi o nepravomoćnoj presudi, povrjeđuje žrtvu, a pravdu dovodi do apsurdna.

2. Presude za ratne zločine počinjene na teritoriju RH

Potvrđena osuđujuća presuda za ubojstvo šestero civila u Belom Manastiru 1991.

Dana 11. ožujka, zbog ubojstva najmanje šestero hrvatskih civila u Belom Manastiru 1991., Apelacioni sud Republike Srbije potvrdio je osudu trojici pripadnika tadašnjih belomanastirskih policijskih postrojbi za ratni zločin počinjen nad civilima. Prvostupanjskom presudom Odjela za ratne zločine Višeg suda u Beogradu, Zoran Vukšić osuđen je na maksimalnu kaznu od 20 godina zatvora, Slobodan Strigić na 10, a Branko Hrnjak na godinu dana zatvora.

Za isto kazneno djelo na godinu i šest mjeseci zatvora ranije je osuđen Velimir Bertić, a optužnica ga je, zajedno s Vukšićem, Strigićem i Hrnjakom, teretila da su kao pripadnici postrojbe za posebne namjene iz sustava policijskih postrojbi samozvane SAO Istočna Slavonija, Baranja i Zapadni Srem ubili ili sudjelovali u ubojstvu najmanje šestero hrvatskih civila, uz protuzakonita zatvaranja, ozljeđivanja, zastrašivanja, teror, mučenja i nečovječna postupanja.

Kazneni postupak rezultat je regionalne suradnje između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske koje je ustupilo dokaze i srbijanskog Tužiteljstvu za ratne zločine koje je podignulo optužnicu.

Potvrđena osuda za ratni zločin počinjen silovanjem u Dalju

Vrhovni sud Republike Hrvatske potvrdio je presudu Vijeća za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku, kojom su Ljubinko Radošević i Vojislav Grčić proglašeni krivima i osuđeni zbog počinjenog kaznenog djela ratnog zločina izvršenog silovanjem u Dalju. U ponovljenom postupku okr. Ljubinko Radošević osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od 10 godina, a okr. Vojislav Grčić na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina.

Ponovo osuđujuća presuda za zločine u Kerestincu

Dana 24. ožujka 2016. godine Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu, u ponovljenom postupku, objavilo je nepravomoćnu presudu za zločine počinjene u zagrebačkoj Gajevoj ulici i Kerestincu. Svi optuženici proglašeni su krivima za počinjenje ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika, iz čl. 122 OKZRH i ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, iz čl.120 OKZRH.

Prvo-optuženi Stjepan Klarić osuđen je na jedinstvenu kaznu zatvora od 8 godina (čl. 122 OKZRH 5 god., čl.120 OKZRH 5 god.), drugo-optuženi Dražen Pavlović osuđen je na jedinstvenu kaznu zatvora

² U ratu zakoni šute" (Ciceron, Oratio pro Milone, 52. p.n.e.)

³ http://www.icty.org/x/cases/seselj/tjug/bcs/160331_summary_of_the_partially_dissenting_opinion.pdf

od 3 godine (čl. 122 OKZRH 2 god., čl. 120 OKZRH 2 god.), treće-optuženi Viktor Ivančin osuđen je na jedinstvenu kaznu zatvora od 5 godina (čl. 122 OKZRH 3 god., čl. 120 OKZRH 3 god.), četvrto-optuženi Željko Živec osuđen je na 1 godinu i 6 mjeseci (čl. 122 OKZRH), peto-optuženi Goran Štrukelj osuđen je na 2 godine zatvora (čl. 120 OKZRH), isti nije bio prisutan tijekom izricanja presude. Prvooptuženiku i trećeoptuženiku određen je istražni zatvor s obzirom na visinu kazne koja im je izrečena te su odmah upućeni na izvršenje iste.

Dana 19. veljače 2015. započelo je ponovljeno suđenje protiv Stjepana Klarića, Dražena Pavlovića, Viktora Ivančina, Željka Živeca i Gorana Štrukelja. Optužnicom, koja je u međuvremenu izmijenjena, petorici optuženika na teret su stavljena dva kaznena djela, ratni zločin nad civilima te ratni zločin nad ratnim zarobljenicima.

Optuženici se terete da su u razdoblju od sredine mjeseca siječnja 1992. do 29. travnja 1992., na razne načine zlostavljali ukupno 29 osoba čime su im nanijeli velike patnje i ozljede tjelesnog integriteta i zdravlja i to prvooptuženi Stjepan Klarić temeljem zapovjedne odgovornosti - nesprečavanja podređenih da muče i nečovječno postupaju prema ratnim zarobljenicima te za neposredno počinjenje kaznenog djela. Ostala četvorica optuženika terete se kao neposredni počinitelji.

U prijašnjem postupku optuženicima je za kazneno djelo ratnog zločina nad ratnim zarobljenicima (29) koje kao radnje izvršenja uključuje *fizičko zlostavljanje, puštanje električne struje kroz tijelo te razne oblike seksualnog izživljavanja, primjerice stavljanje elektroda u spolovilo, plesanje u muško-ženskim parovima- žene obnaženih grudi, muškarci obnaženih genitalija i obrnuto, masturbiranje pored nagih zarobljenica...*, te *višestruka silovanja*, odmjerena kazna ispod predviđenog zakonskog minimuma od 5 godina. Trojica su osuđena na kazne zatvora u trajanju od godinu dana, jedan na zatvorsku kaznu u trajanju od dvije godine, prvooptuženik kao de facto i de iure zapovjednik te neposredni počinitelj na 3 i pol godine.

Neppravomoćna oslobađajuća presuda za zločin u Borovu Selu

Dana 23. ožujka, Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku objavilo je presudu, kojom je okr. Radenko Alavanja oslobođen optužbe. Za počinjenje ratnog zločina teretio se po zapovjednoj odgovornosti, kao zapovjednik TO Borovo Selo. Naime, u razdoblju od 18. do 22. studenoga 1991. godine, nakon okupacije Vukovara, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba, iako je bio dužan, propustio je spriječiti podređene u nanošenju tjelesnih ozljeda i protupravnom zatvaranju se civilnog stanovništva.

Usmeno obrazlažući presudu predsjednik sudskog vijeća je naglasio da je vijeće utvrdilo da je u Borovu Selu počinjen je jedan od najtežih zločina prema civilima (ubijeno je 39 civila, a za 32 osobe, koje su mučene, ispitivane, premlaćivane, te su deportirane i od tada im se gubi svaki trag, još uvijek se traga); da je okr. Radenko Alavanja je u kritično vrijeme bio zapovjednik TO Borova Sela. No, suprotno navodima optužnice, vijeće, izvodeći personalne dokaze, i to uglavnom iskaze oštećenika, ljudi kojima su ubijeni ili nestali najbliži srodnici, nije našlo utvrđenim da je okr. Radenko Alavanja sudjelovao u mučenjima, ubijanju, te nije imao ovlasti zapovijedanja nad onima koji su mučili, zlostavljali i ubijali civile.

Vijeće je detaljno analiziralo dokaz, koji je pred kraj dokaznog postupka predložilo ŽDO iz Osijeka (espertiza belgijskog časnika UN u ulozi, organizaciji, ustroju, djelovanju bivše JNA – operativna grupa „jug“, u postupku protiv vukovarske trojke). Utvrđeno je da su zločini počinjeni u Borovu Selu, kao i u Vukovaru i široj okolici, dio plana bivše JNA za uništenjem svih koji su bili u HV ili su imali bilo kakve veze, čak i rodbinske s pripadnicima HV. Utvrđeno je da su ispitivanja, odvajanja ljudi (trijažu) radili pripadnici sigurnosnog tima bivše JNA, koji su na područje Vukovara i okolice došli u vrijeme pada Vukovara. Iz iskaza jednog pripadnika TO

Borovo Selo, a to je jedan u nizu izvedenih dokaza, utvrđeno je da su uz Radenka Alavanju u školi u

Borovu Selu, gdje se uglavnom događa zločin, ispitivanje, selekcija, odvođenje na ubijanje, bili visoki oficiri bivše JNA, koji su zabranili spašavanje civila i ratnih zarobljenika, koje su pojedini mještani Borova Sela pokušali spasiti (svoje prijatelje, radne kolege, tazbinske srodnike...). Stoga je Vijeće donijelo oslobađajuću presudu, a troškovi postupka pali su na račun proračunskih sredstava.

Nepravomoćna presuda za zločin u selu Borovac

Dana 29. ožujka, Županijski sud u Zagrebu, u ponovljenom suđenju, oslobodio je opt. Mitra Vujakiliju za počinjenje ratnog zločina nad civilima, u mjestu Borovac, dana 1. listopada 1991., tijekom trajanja nemeđunarodnog oružanog sukoba.

Iako je nesporno utvrđeno da je okrivljeni usmratio civila Jovana Ljiljka, o čemu je detaljno i vjerodostojno iskazivala svjedokinja, sud je utvrdio da se ne radi u pravnoj kvalifikaciji kaznenog djela ratnog zločina već ubojstva s neutvrđenim motivom, koje zbog zastare nije više utuživo u kaznenopravnom smislu.

Vijeće elemente ratnog zločina nije našlo niti u navodnom ponižavanju i zlostavljanju dvojice civila, kojima je optuženik pretraživao odjeću i to po prethodno ispaljenom pucnju s nepoznatog lokaliteta.

Novo izručenje optuženika za ratni zločin

Dana 8. ožujka, Crna Gora je iz ekstradicijskog pritvora, izručila Republici Hrvatskoj srbijanskog državljanina, generala u mirovini Borislava Đukića. Crnogorska policija uhitila je Borislava Đukića dana 18. srpnja 2015. godine u zračnoj luci Tivat, kada se želio vratiti u Beograd. Uhićen je na temelju hrvatske tjevalice. Borislav Đukić optužen je 1995. godine za ratni zločin protiv civilnog stanovništva. Optužnicom mu se stavlja na teret rušenje brane na Perući. Istom optužnicom obuhvaćeni su i Ratko Mladić, zapovjednik IX kninskog korpusa bivše JNA, sada pokojni general Mile Novaković, zapovjednik tzv. "Srpske vojske Krajine", te major Milan Korica, zapovjednik svih pograničnih jedinica milicije tzv. "SVK"-a. Optuženik se nalazi u istražnom zatvoru Županijskog suda u Splitu.⁴

⁴ Za sadržaj izvještaja isključivo su odgovorne organizacije izdavači te on ni na koji način ne predstavlja službene stavove donatora. Ovaj izvještaj je nastao u sklopu projekta 'Podrška strategiji razvoja pravosuđa u području ljudskih prava', uz financijsku podršku Fondova Europskog gospodarskog prostora i Kraljevine Norveške za organizacije civilnoga društva, čiji je provoditelj za Republiku Hrvatsku Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva.